

да се схване, защо въ Южна Италия, която е прѣдимно земледѣлческа, емиграционното явление взема тѣй голѣми и тѣй опасни размѣри. Не трѣбва да се очудваме, че съ освобождението ни, тамошнитѣ селени, уморени отъ свѣтското потисничество, емигриратъ на маси и оставятъ собственицитѣ сами да се грижатъ за обработаането на земята. Възможно е, че тая емиграция, като прѣдпазителна клапа, да е била за насъ една благодатъ, тѣй като ни е спасила отъ едно отъ тия страшни и диви селски възстания, които не веднѣжъ сж ужасявали човѣчеството*.

„Ето задачата, за проучването на която ви обръщамъ вниманието. Тукъ не е въпросъ да се попрѣчи на свободата да се емигрира, нито пъкъ да се обуздае тая здрава и нормална емиграция, която е естественна послѣдица отъ свѣрхнарастащитѣ сили на една страна, и която не трѣбва да се лиши отъ носенитѣ отъ тия сили изгоди. Въпросътъ е да се проучатъ общественитѣ и морални условия на страната, да се тури тя въ по-нормално положение, и по тоя начинъ да се попрѣчи на лишаването ѝ отъ сили, отъ които тя има тѣй въпиюща нужда за процвѣтяване. За да постигнемъ тая цѣль, необходимо е да изучимъ причинитѣ по които въ нѣкои части на Европа, като Германия, Ирландия, даже въ нѣкои области на Италия, емиграцията е прѣстанала да бжде тѣй развита и болѣзненна, и не само се е намалила, но даже е измѣнила своя характеръ, — отъ перманентна, става все повече и повече врѣменна. Ще се види по тоя начинъ, че всичко зависи отъ прогреса на индустрията въ градоветѣ, отъ тоя на земледѣлието въ полетата, и отъ културата и социалното благосѣстояние, справѣдливо разпрѣдѣлено между всички, безъ неправни и изкуствени различия на класитѣ. Тия сравнителни проучвания ще допринесатъ и внушатъ на правителството и парламента истински ефикасни и практични закони.